

Не проси пощади у тіні

Трилер «Не проси пощади у тіні» – це сучасна версія роману «Виконавець» – першої книги Олексія Волкова, яка у 2002 році виборола гран-прі відомого літературного конкурсу «Золотий Бабай». Автор запропонував нову редакцію цього твору, в якій він набув інше стильове обличчя, став ще динамічнішим психологічно напруженішим, а відтак – читабельнішим. Що ж до суті – усе незмінно: гостра захоплююча інтрига, карколомні пригоди, неповторний дух мисливської атмосфери і старовини. Тому, хто живе щасливо, важко уявити, що завтра несподівано насунеться біда – страшна, невідворотна та незрозуміла, зустріч з якою змушує лише приречено чекати загибелі. Та сильна людина, перебувши шоківий стан, здатна свідомо рушити краєм прірви у пошуках її закінчення з бажанням не тільки вижити, а й перемогти. І тоді відкривається таке, про що у спокійному повсякденному житті навіть не здогадуєшся. Відчайдушно рятуючись, герой роману несамохіть втручається у вічну суперечку сил добра та зла, вплинувши таким чином на долі інших людей – живих і не тільки...

ВОЛКОВ

ОЛЕКСІЙ



НЕ ПРОСИ ПОЩАДИ У ТІНІ



Серія «Детективна агенція ВО»

Олексій Волков

НЕ ПРОСИ ПОЩАДИ У ТІНІ

Роман



Серію «Детективна агенція ВО засновано 2016 року

Волков О.

Не проси пощади у тіні : Роман / О. Волков. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2017. — 288 с. — (Серія «Детективна агенція ВО»)

ISBN 978-966-10-7368-4

Трилер «Не проси пощади у тіні» – це сучасна версія роману «Виконавець» – першої книги Олексія Волкова, яка у 2002 році виборола гран-прі відомого літературного конкурсу «Золотий Бабай». Автор запропонував нову редакцію цього твору, в якій той набув інше стильове обличчя, став ще динамічнішим, психологічно напруженішим, а відтак – читабельнішим. Що ж до суті – усе незмінно: гостра захоплююча інтрига, карколомні пригоди, неповторний дух мисливської атмосфери і старовини.

Тому, хто живе щасливо, важко уявити, що завтра несподівано насунеться біда – страшна, невідворотна та незрозуміла, зустріч з якою змушує лише приречено чекати загибелі. Та сильна людина, перебувши шоківий стан, здатна свідомо рушити краєм прірви з бажанням не тільки вижити, а й перемогти. І тоді відкривається таке, про що в спокійному повсякденному житті навіть не здогадуєшся. Відчайдушно рятуєшся, герой роману несамохіть втручається у вічну суперечку сил добра та зла, вплинувши таким чином на долі інших людей – живих і не тільки...

*Îðîðíÿ°òÿñÿ çàèíî ïðí ààòîðñüèà ïðàáí.
Æíãíà ÷àñðèá ààñíáí àèääíÿ íà ïíæà áóðè àíàðáíðáíà
â áóáü-ÿèíò àèèÿáí ááç àíçáíèó ààòîðà ïððáèèääó ÷è àèàðáü.*

I

Того дня ще до початку зими погода була справді по-зимовому чудовою. Півгодини тому припинив падати лапатий сніг, і небо проясніло. Сонце ось-ось збиралося заховатися за обрій, проте наостанок щиро сіяло промені на розкішні сніги, які під вечірньою зорею мінилися чи не всіма барвами. Це було фантастично гарно. Григорій стояв біля вікна і дививсь у бінокль, оглядаючи довкілля. Дивився довго й зацікавлено. Нарешті відірвався та поклав бінокль у футляр.

— Добра штука, — сказав, ставлячи футляр на стіл. — Скільки дав, шефе, за такий апарат?

— Сто п'ятдесят, — відповів Борис, кинувши папери до столу й засуваючи шухляду.

Я склав удвоє документ, який щойно переглядав, і також віддав Борисові. Це була копія рішення обласної ради Товариства мисливців про відкриття зимового сезону полювання.

— Можна було й трохи раніше відкрити... — зауважив Борис, ховаючи і цей папір. Унизу загуркотів мотор, до будинку під'їхала машина.

— Ну, ось, — підвівся Григорій, беручи шапку, — ви й у зборі. Бажаю приємно провести час.

— А ти що, відколюєшся? — Борис здивовано подивився на нього.

— Так, шефе, — напускаючи на себе серйозний вигляд, відповів Григорій. — До відкриття сезону ви тут усі позбиралися з обновками. В кого бінокль, у кого рушниця, а в кого, — він покосився на вікно, — навіть машина. Тільки я серед вас бідний-нещасний затесавсь. Отож не псуватиму вам компанію.

— Ну, як знаєш, — відповів Борис.

Григорій потиснув нам руки і, хитро всміхнувшись, вийшов з кабінету. Звісно, обновки тут були ні до чого. Йшлося, найімовірніше, про візит до пацієнта, на якого бракнуло дня, або ж про зустріч із черговою коханкою. На це він був мастак.

Так уже склалося, що наша невеличка компанія традиційно на початку сезону їхала відпочити і розважитися на хутір поблизу лісу. Ми не були дуже великими друзями — лише приятелями, людьми, яких єдало захоплення — мисливство. І хоча полювали ми переважно

в різних компаніях, сьогодні, як завжди, їхали на хутір разом. А традицію цю породив один випадок. Саме в такому персональному складі шість років тому ми полювали в лісі, коли Антоновичу, а так звали господаря хутора, до якого зараз і збиралися, довелося двічі стріляти у вигнаного із сосняку сікача. Цього разу фортуна відвернулася від старого мисливця, який за життя поклав не одного дика.

Обидві кулі влучили в живіт, і переляканий кабан дременував лісом, не звертаючи уваги на собак, які мало не сиділи на ньому. Мисливський престиж старого був під загрозою, і він, недовго думаючи, попри радикуліт, погнав услід за псами, яким вдалося невдовзі зупинити знесиленого звіра. Зовсім захекавшись, Антонович вистрілював удруге. Тепер постріли виявилися влучнішими, проте дик був потужним механізмом і не хотів прощатись із життям без принаймні ще однієї кулі. Але старий фраєр носив із собою лише два набой в кишені й два мав у стволах — мовляв, патронташ потрібний тим, хто не вміє стріляти. Тож йому, коли сікач ще борсався під деревом, розкидаючи псів, залишалося тільки дивитися на нього. Проте той, кого вважали легендою місцевого мисливства, розв'язав цю проблему інакше, видно, на старості літ, забувши, що лісовий вепр — то не свійська свиня, — і захотів його дорізати. Що з цього вийшло, я добре пам'ятаю: замість кабана нам довелося вісім кілометрів до хутора нести Антоновича, який нерухомо лежав на саморобних ношах і, постогнуючи, бубонів:

— А най би його біда забрала! А най би його нагла кров залляла! А най би його грім забив! — і ще багато прокльонів на адресу злочасного вепра, його матері та своєї сивої, але дурної голови.

А потім цією ж дорогою ми мусили тягнути ще й кабана, який виявивсь удвічі важчим за мисливця, а навколо стояла глибока ніч. Після цього старий охрестив нас своїми «спасителями» і щороку справляв з нами день свого спасіння.

Семен увійшов до кабінету так само голосно, як і над'їхав.

— Борисе, ти що, дійшов зовсім до ручки? — загорлав він ще з порога. — Навіть рушниці в кабінеті не маєш! То на дідька нам такий голова?

Борис спокійно витягнув з кишені ключа і відчинив сейф, у якому стояло дві рушниці.

— Як?! — заверещав Семен. — Аж дві?! І ти не застрелив дезертира? Ой, я не витримаю! Куди ж ми йдемо? — і Семен схопився за голову.

— А ти чому навздогін не кинувся? — відпариував Борис, зиркнувши у вікно.

— Та яка погоня? — репетував Семен. — Він як до молодиці мчить, його і «Мерседесом» не візьмеш, не те, що «Волгою», яка, до того ж, наполовину заправлена соляркою.

— Нічого, — відповів Борис, — до хутора вона і на самогонці мусить доїхати. Вперед! — і увімкнув сигналізацію.

Навіть якщо Семенова «Волга» й справді була наполовину заправлена соляркою, їхала вона, їй-Богу, непогано. Тихо гудів мотор, шелестіли по снігу шини, в м'яких сидіннях можна було втопитися.

— Ну, як тачка? — запитав Семен, повертаючись назад, де сиділи ми з Борисом. Я підняв великий палець, Борис — обидва.

Кермо ж обертала у напрямку хутора своєрідна людина. По-перше, ніякий він не Семен. Усі кажуть до нього — Василь Федорович, і працює він директором маслозаводу. Прибутки цієї людини цілком дозволяли купити не одну «Волгу», проте для колег-мисливців він був просто Семеном: завдяки пишним чорним вусам, вічній широкій усмішці та гострому язикові, який щедро відпускав направо-наліво незатягані жарти. Виглядав типовим одеситом. До того ж, його прізвище було Семененко.

Антонович зустрів нас як годиться, тримаючись, певно, за звичкою, за вражений радикулітом поперек.

— Нарешті згадали про старого, пройдисвіти-спасителі! Я вже думав, що сам зараз вип'ю оту всю горілку, тоді вже точно на полювання не піду. Ну що, Борисе, будемо відкривати чи зайців годувати?

— Будемо, Антоновичу, будемо, — заспокоїв Борис.

— Ну та й я так собі міркую, що будемо. То сидіть. Зараз піду торішнього зайця витягну, та й горілка ще десь була... — і старий почовгав до комори. А ми, перекинувшись кількома словами, замовкли. В шлунках смоктало, й говорити не хотілося. Коли господар запросив до столу, і ми перехилили по кілька чарок за початок полювання, розмова пожвавішала.

— Знаєте, — сказав Семен, — пригадую я випадок...

Як не дивно, вираз його обличчя залишався цілком серйозним, але ми добре знали цього кадра і чекали хохми.

— Були ми ще пацанами і грали у футболу на вигоні, там, біля лісу. Вже вечоріло, година восьма-дев'ята, літо. І раптом побачили людську постать у чорному, яка повільно йшла через галявину. Хоча відбувалося це близько, ніхто не бачив її обличчя, не чув кроків. Вона рухалася повільно, наче пливла. А ми були вкрай перелякані й дивились мов зачаровані. Проте бачили не всі. Дехто не бачив і не розумів, на що дивляться інші й чому збентежені. Та було не до них. Але щойно темна постать зникла, зчинився гомін. Ну, так, як уміють хлопці... Ті, котрі бачили її, розповідали іншим. Хто ж не вгледів, — не вірили, думали, що з них глузують, але жоден не наважувався підійти до галявини. Проте був серед нас один такий, який зовсім скептично поставився до цього всього. Мало того, він поводився зверхньо — щось викрикував, обзивав нас. Потім сказав, що нічого не боїться, а ми всі дурні й боягузи, — і пішов на галявину, матюкаючись та кидаючи патиками по кущах.

Семен замовк, наче розповів усе.

— То чим скінчилося? — не витримав Борис.

— Він і досі лежить парализований, — відповів Семен, обводячи нас поглядом, — відняло ноги. І не живе, і не помирає.

Запанувала тиша. Тема виявилася настільки неочікуваною, а розв'язка історії такою несподіваною, що жоден із нас не спромігся щось зауважити. Я не міг второпати, чому це Семен надумав розповісти нам цю дивну історію, не схожу на звичні мисливські байки.

— І ти бачив? — уточнив я.

— І я бачив, — спокійно відповів Семен.

На якийсь час запала ніякова мовчанка. Семен спробував розвеселити нас дотепами, але чарівна атмосфера таких посиденьок розвіялась остаточно. Здавалося, кожному хотілося здиміти звідси, і стримувала лише звичайна чемність. Ми без задоволення, задля годиться, переповіли ще зо дві мисливські історії й розповзлися по домівках.

Наскільки гарною була погода незадовго до початку сезону, настільки зіпсувалася напередодні його відкриття. Несподівано різко потеплішало. Перший сніг швидко розтанув, і майже літній рясний дощ змив його залишки. Навколо знову чорніли поля, у балках мляво

сіріла пожухла трава, і кругом, куди не глянь, — бридка осіння багнюка. Всюди, але тільки не в лісі. Він перетворився на своєрідну оазу тепла і затишку серед цього царства вітру, дощу його та болота. І в день відкриття полювання я знову насолоджувався неповторним ароматом лісу. Це був запах теплої сирості, пряний лісовий аромат опалого листя, грибів, глици. Важко описати цей запах. Щоразу, заходячи до лісу в отаку пору, знову відчуваєш, наскільки чарівним може бути життя, якщо воно не позбавлене таких моментів.

І, напевно, тому, дуріючи від насолоди, яку вкотре дарував мені ліс, я проспав першого зайця. На порослому дрібними ялинками схили вухань, зляканий звуками мого наближення, підхопився з-під крайнього дерева, й оскільки я витав десь у небесах, виявився для мене несподіваним і встиг, заким я опам'ятався, двічі блимнути поміж стовбурами по-зимовому білим задом. У той момент, коли заєць промайнув утретє, моє око ловило мушку рушниць, й на четвертому проміжкові я міг розраховувати на влучний постріл. Але вийшло інакше. Місцевість там переходила в низину, і мені довелося побачити лише кінчики вух косоокого. Проте з гарячки я не втримався від пострілу, який на смерть перелякав зайця, і він ще кілька разів майнув між деревами, але був уже далеко. Я розгублено постояв на місці, подумки ще раз малюючи собі щойно побачене, зітхнув, і, пройшовши до кінця ялинок, заглибивсь у ліс. Тут росли старі буки, між якими де-не-де траплялися купки ліщини. Над землею стелився туман. Деревя росли густо, створюючи навіть узимку приємний затінок.

І тут я побачив рух. Так буває завжди. Від довгого перебування у лісі в очах починає мерехтіти, і запримітити відразу звіра або людину стає майже неможливо. Якщо хтось нерухомо стоятиме біля дерева, ви можете йти прямо на нього і не бачити цієї особи. Мисливець звикає помічати в лісі не звіра, а його рух, чути звук. Але жодних звуків чути я не міг, оскільки йшов, не дуже дбаючи про тишу. Зате якимось боковим зором вловив рух чогось темного. Рушниця сама смикнулася до плеча, але наступної миті я вже опускав зброю. Менш як за сто кроків стояв великий чорний пес і дивився на мене. Це був звичайнісінький лісовий бродяга. Здалеку впадала у вічі брудна шерсть, яка місцями звалюлась і стирчала на боки. Скільки таких псів вештається лісами та полями — зграями й поодинці! Деякі з них колись мали свій прихисток та господаря. Інші народилися вже тут,

у лісі, не знаючи людини і свого місця при ній. Але всі вони були, по суті, дикими звірами, хижакими, хитрими та боягузливими, які нищили навколо усе живе, щоб прогодуватися. Найгірше доводилося молоднякові зайців та косуль, який перед ними був практично беззахисним. В особливо голодні роки ці зграї могли нападати і на свійську птицю та худобу. Відомі навіть поодинокі випадки нападів на людей. Шкода від дикого племені псів була неабияка. Тому Товариство неодноразово проводило облави на них, а від мисливця, який випадково зустрічався в угіддях з цією звіриною, вимагалось лише одне — влучний постріл.

Але, хай Борис мені пробачить, — я не можу застрелити собаку. Не можу — і край. Як і в мого батька, у мене завжди були собаки. Й у спогадах дитинства, а потім і юності завжди фігурував якийсь мисливський пес, і завжди, скільки себе пам'ятаю, на мене дивилися віддані собачі очі. Останнього з них, чудову лайку на кличку Буран, чотири місяці тому збило авто. Він помер у мене на руках. Ні, я не міг застрелити собаку. А пес, наче розуміючи це, стояв нерухомо, повернувшись у мій бік. Закинувши рушницю на плече, я пішов далі. Та невдовзі, озирнувшись, знову побачив його — бродяга нікуди не подівсь, а був на такій самій відстані. Йшов за мною.

Від несподіванки я зупинився, зупинився й він. Крики і змахи руками не справили на нього жодного враження. Напевно, не так давно він був чийось та ще пам'ятав про той зв'язок, який повинен бути між ним та людиною, тому і йшов за мною, хоча й не наближався. Мабуть, уже усвідомлював своє нове місце і ту небезпеку, якою могли загрожувати люди. Схоже, цей пес збирався пристати до мене. Я ступив кілька кроків назустріч йому, підняв із землі сухий патик і, крикнувши, кинув у бік пса. Трохи відійшовши, він зупинивсь. Я повторив маневр — результат той самий. Пес не хотів від мене відставати. Плюнувши, я пішов геть. Полювання було зіпсоване: чорний пес плентався за мною аж до кінця лісу.

Коли зупинявсь я — зупинявсь й він. Щойно робив перший крок — він також починав рухатись. І тільки на полі нарешті покинув мене, залишившись чорною плямою на тлі темної смуги дерев. А полем іти було нестерпно — кілограми болота липли до чобіт, і навіть трава по краях байраків ставала брудною, слизькою, неприємною. Мокрий вітер

залазив під одяг. Такий довгоочікуваний перший день звівся нанівець.
Залишалось тільки повернутися додому.

II

Минав час. Календар на стіні показував, що зима вже почалася, проте надворі її не відчувалося. Стояла тепла осінь. Час від часу йшов дощ, який не давав просохнути багнюці. Бувало, надовго здійсмався холодний вітер. Цю погоду важко назвати мисливською. Та хіба міг я висидіти неділю вдома, усвідомлюючи, що марную один-єдиний день тижня, відведений для полювання. Хіба ж міг спокійно лежати на канапі перед телевизором, знаючи, що у шафі дарма стоїть нова рушниця, в яку я був просто-таки залюблений? Ні, звичайно, не міг. І тому, тільки-но починало сіріти, вже хлюпав болотом, прямуючи від хутора до лісу, й гадав, поталанить мені сьогодні чи ні.

А мисливське щастя не квапилось усміхатися, і коли я, завмираючи, підходив до місць, які вважав улюбленими зайчачими, то несподівано знову побачив його. Той самий чорний пес плентався позаду, трохи осторонь. Важко сказати, коли він вигулькнув з-поміж дерев, та щойно довелося випадково озирнутися — він ішов за мною. Вилаявшись угорос, я зупинився. Від минулого полювання про пса не залишилося навіть згадки, й ось бродяга прийшов нагадати про себе. Як і тоді, він сидів кроків за вісімдесят і дивився в мій бік. Та варто було повернутися й піти — пес теж рушав. Це дратувало неймовірно. Я закричав і кинув патином, однак собака навіть не повернув голови. Розуміючи, що сам винний у своїх проблемах, я розвернувся і швидко пішов схилом, потім побіг і через якийсь час озирнувся — чорний не відставав. Якби хто побачив — з мене поглузували б. Будь-який інший мисливець не пошкодував би набою для цього задрипанця, що було б цілком законно. А я не міг насмілитися.

Неможливо було пояснити, чому він причепився до мене. Навіть з такої далекої відстані здавалося, що крізь його зваяну шерсть проступають ребра. Я знав, що роблю дурницю, проте витягнув із кишені, розгорнув і поклав на землю шматок хліба з м'ясом, а тоді пішов геть, спостерігаючи за псом, який і далі, не змінюючи відстані, рухався за мною. Ось він уже біля їжі. Я зупинився. Зупинився і пес. Так і сидів біля того дерева, де лежав хліб, не звертаючи на нього й найменшої уваги. Це було більш аніж дивно. Я ступив кілька кроків. Підвівшись, чорний пішов за мною, потім знову сів. Це був якийсь

незвичайний пес, напевно, хворий. А може, сліпий? Але тоді він нюхом почув би їстівне.

Зрештою, мені урвався терпець. Я переклав у стволи набої з картечю і націлівся в нього. Пес був худий, одначе його широкі груди закривали не тільки мушку рушниці, а й усю прицільну планку. Він сидів нерухомо і був чудовою мішенню. Я навів зброю на його голову, тоді — на груди. Пес не рухавсь і не хотів використати даного йому шансу. Палець торкнувся спускового гачка, я затамував подих. І все ж таки відстань була великою. Я міг схибити, поранити його, й тоді ліс потонув би в собачому вереску, а мені б довелося бігти ближче та добивати його другим пострілом і, можливо, перед цим зустрітися з ним поглядом. А може, пес устиг би втекти і потім, заховавшись десь у хащі, довго помирав би від рани. Словом, я опустив рушницю і пішов додому, проклинаючи чуйність у своєму серці. А пес знову залишився на узліссі. Тим часом я йшов і думав, чи варто мені з моїми дивацтвами повертатися сюди знову...

Наступної неділі мій настрій мало відрізнявся від погоди. На душі було прикро. Вперше не хотілося йти на полювання. Зникало найменше бажання, коли я думав про той ліс та чорного пса. Лазити полями в таку погоду було безглуздо, а йти в інше місце я не хотів. Це — мій ліс, мій улюблений ліс. Я полював у ньому, скільки пам'ятаю. Мені не подобалися ніякі інші місця, й ось тепер якась напівжива істота, не даючи спокою, вперто виживала мене звідти. Я — людина настрою, а мені його геть зіпсувала така дурниця. Тому довелося просидіти вдома ще одну паскудну неділю.

А за два дні настала зима і завалила все навколо пухнастим снігом. Кудись зник вітер, щоранку притискав мороз, а вдень відпускав. Тепер уже поля стали чудовими угіддями для зимового полювання. Майже щовечора падав сніг, а зранку на ньому, наче на чистому аркуші паперу, було видно різноманітні сліди-записи! Мисливці кажуть: «мертва пороша», адже слідів обмаль, зате всі, що є, — свіжі. А наприкінці дня знову наповзали хмари, і сліди припорошувало, залишаючи ледь помітні нерівності, по яких ніхто нічого не зміг би прочитати.

Якось увечері задзвонив телефон. Це був Григорій.

— Здоров, старий! Як поживаєш?

— Нічого, нормально, — відповів я.

— Скільки зайців добув? — одразу запитав він.

— Нуль цілих нуль десятих.

— То зливай воду, вже й не застрелиш. Кидай усе. Шукай-но добру пляшку горілки та зо три кулі, про всяк випадок, і йдемо на велике полювання.

Безумовно, йшлося про те, щоби забити дика, чия смажена печінка не могла залишити байдужим жодного мисливця.

— А хто йде? — уточнив я.

— Значить так: я, ти, Борис, Семен, Ігор Давидюк з небожем і старий, звичайно, якщо з печі злізе.

Компанія збиралася приємна, і треба було готуватися.

— І куди ж, на хутір?

— Авжеж, — відповів Григорій, — ми з Борисом уже їздили туди, дивилися. Козячих слідів повно, і кабани є. Якесь стадо крутиться — голів вісім. Льоха та поросята кілограмів по шістдесят, те, що треба. А один кнуряка вештається — сліди — ну, як тарілки! Кілограмів під триста, не менше. Отож будеш ставати на номер — шукай одразу дерево, на яке втікатиш.

— Добре, — відповів я, — матиму на увазі. А пса ви там часом не бачили?

— Якого пса? — не зрозумів Григорій.

— Ну, здоровезний такий, чорний, обдертий, — пояснив я, чомусь хвилюючись в очікуванні відповіді.

— Ні, не бачили, — відповів Григорій. — А що таке?

— Та я вже два тижні бачу, як він там тиняється.

— То чого ж дивишся? — не зрозумів він.

— Та не підходить ближче, — збрехав я. — Крутиться недалеко, а на відстань пострілу не наближується.

— Ні, — сказав Григорій, — не бачили. Увесь день лазили, і навіть слідів собачих не запримітили.

— Ну, гаразд. То, як завжди, о пів на сьому в нашій резиденції?

— Так, готуйсь. Як не вепра, то пса отого обов'язково викуримо.

«Напевно, так і буде», — подумав я.

III

Ранок був такий, наче Борис замовив його в області разом із ліцензією. Кращої погоди годі й сподіватися. Панувала тиша. Далеко на схилі виднівся хутір. Сонце тільки збиралося зійти, а сніг уже іскрився, мінився мільйонами діамантів, аж очі боліли. І лише коли ми увійшли до лісу, відразу стало легше. Підігріта розповідями невгамовного Григорія, наша компанія була налаштована рішуче. Ще раз перевіряли всю амуніцію, закладали у стволи споряджені кулями набої, собаки в передчутті забави скавучали і рвалися з повідків, тільки старий рипів валянками по снігу, тримаючись за попереки, та щось буркотів собі під ніс. Але все це мене не дуже хвилювало. Той злощасний пес чомусь не виходив із голови. Сьогодні, безперечно, він мав прекрасні шанси вирушити в кращий світ, адже життя на цьому, думав я, навряд чи могло давати чорному хоч якесь задоволення. І все ж, стоячи на номері, я впіймав себе на тому, що мені дуже шкода бідолахи. Чекав, що ось-ось почую з якогось боку постріл і короткий собачий зойк, після чого зможу вже спокійно ходити сюди по зайців й узагалі забуду про обтріпанця. А якщо його виженуть прямо на мене? Як тоді пояснити свої дивацтва? І я вирішив будь-що застрелити бродягу — хай йому грець, щоби стільки про нього думати!

Цієї миті в загінці подали голос обидві наші лайки. Їхнє надсадне гавкання свідчило, що там, безумовно, здійнялося стадо кабанів. Я відразу ж забув про пса й стиснув рушницю, автоматично перевіряючи запобіжник. А гавкіт наближавсь і водночас чувся десь збоку. Отже, кабани мали вийти на іншого стрільця. Спливали секунди, хвилини, а пострілу так і не було. Звуки гону вже віддалялися. В кущах навпроти хруснуло сухе гілля, й звідти вискочив захеканий Борис. Це був кінець загінки, і я вийшов з-за дерева.

— Що за чортівня? — лаявся голова. — Куди ж вони пішли? Чому ніхто не стріляв?

Ми побігли краєм гущавини. Вздовж цієї лінії мали стояти інші стрільці. Моїм сусідом був Семен — ось і він. Далі Григорій, а далі... Далі під деревом сидів той самий Василько — Давидюків небіж, який уперше потрапив на таке полювання. Вигляд у хлопця був украй збентежений. Він озирався на всі боки і боявся подивитися комусь у вічі.

Над ним стояв Давидюк, який щойно вийшов із загінки, й розмахував руками. А за двадцять кроків від них по неторканому снігу тягнувся ланцюжок слідів. Та ще й яких слідів! Це були ті самі «тарілки», котрі вже, напевно, вдесьте розписував Григорій. Борис тільки почухав потилицю. Все можна було легко уявити — як та, центнерів зо три (а в цьому ніхто не сумнівався), звірюка, втікаючи від псів, сунула прямо на пацана, який, безперечно, бачив, і бачив уперше, настовбурчену на загривку чорну щетину, ікла, чув кабанове дихання, та якого, напевно, від цього видовища наче правець ухопив. Навіть зараз хлопець сидів і очманіло лупав очима, поступово усвідомлюючи, що втнув таке, за яке не похвалять.

— Турок! — закричав Давидюк. — Я ж казав, що ти є турок! Навіщо я тебе вчив? Чи не повторював тобі, що у свиню треба стріляти? А ти думав, що вона сама задерє ратиці? Ти ж татарин! То це я мушу язик на плечі — ганяти по лісі свиней, щоб ти дививсь, як вони бігають? — і Давидюк спересердя додав ще кілька міцних слівцець.

Попри своє офіційне повноліття, Василько мало не плакав. У нього аж губи затремтіли.

— Замовкни, Ігоре! — підвищив голос Борис. — Нічого дивного. Вперше побачити такого дика за кілька кроків — будь-кому мову відбере. Нема чого кричати. Іди звідси, трохи погуляй і насамперед заспокойся сам.

Але Давидюк і далі кружляв, жестикулюючи та щось вигукуючи.

— Нічого, — сказав Григорій, — не соромся. Рано чи пізно таке трапляється з кожним мисливцем.

— І зі мною було, — додав Семен, — я, правда, до того ж ще й у штани наклав, але стидався виказати. Так до вечора і носив.

Пролунав регіт.

— Добре, що ти його не застрелив, хлопче, — Антонович підійшов і подав Василькові рушницю. — Бо не зміг би його їсти. То — старий кнур! Будеш чотири години варити, а перед тим добу в оцті вимочувати, однак не їстимеш. Я тобі кажу так, як воно є. О!

І на цьому дипломатичному «о!» було закінчено. Давидюк нарешті заспокоївся. Василь категорично відмовився стояти на номері й ходив тільки у загінку. Ми вже встигли трохи перекусити і робили обклад у невеликому сосняку, коли знову запрацювали собаки. Цього разу я також стояв на номері. Гавкіт наближався. Та ось на галявину

викотилися два кабани і, не дуже кваплячись, попрямували на мене. Собаки були ще далеченько. Кабани рухалися косо до лінії стрільців і, щоб дістатися до мене, мали б минути Григорія, який стояв кроків за сімдесят від мого місця. «Зараз він стрілятиме», — подумав я. І постріл пролунав. Передній кабан заповорив рилом у сніг, але, борсанувшись кілька разів, підхопивсь і, підкидаючи задом, незграбними стрибками дременував далі. Вдарив другий постріл, проте дик ніяк на нього не зреагував і за якусь мить, здіймаючи буруни снігу, був переді мною. Все відбувалося дуже швидко. Прикинувши, що до нього кроків сорок і в голову можна не влучити, я вицілів передню лопатку й одну за одною випустив дві кулі. Дик послизнувся, проте не впав і завернув знову до сосняку, але рухи його сповільнилися, і я встиг, замінивши один патрон, ще раз «дати» навздогін. А наступної миті звідти, де вперше з'явилися кабани, вирвалися лайки і за кілька секунд, подолавши відстань, знову вскочили в гущавину. Гавкоти чути не було. Від азарту та щойно пережитого навіть руки тремтіли. Хіба ж може мисливець відбутися спокійно? Бігти за пораним диком було проти всіх правил. Залишалося тільки чекати. І, щойно почувши свист, ми наввипередки погнались, із задоволенням розминаючи ноги. Вепр лежав кроків за сто від краю сосняку. Собаки крутилися навколо. Поруч стояв Борис, і було чути, як крізь хаші продираються інші. Кабан лежав на боці. Всі постріли, крім мого останнього, виявилися влучними. Три кулі поцілили в грудну клітку й одна — в шию. Ми з Григорієм потиснули один одному руки. А Семен уже сипав дотепами, щось про кабанячу печінку.

— Ну, що, — сказав Борис, — автори за роботу, а ми ще встигнемо взяти другий сосняк.

Це означало, що ми з Григорієм повинні поратися біля дика, а інші тим часом полюватимуть на косулю, адже була ще одна ліцензія. Зітхнувши, я витягнув з піхов ножа.

Працювалося швидко, оскільки настрої був чудовим. За якусь годину ми зняли шкіру і вже розбирали тушу, вишукуючи свої кулі та сперечаючись, чий постріл виявився вирішальним. Але суперечка була суто символічною: ми сьогодні стріляли вдало й однаково заслужили трофей.

Несподівано Григорій схопив мене за рукав і приклав палець до вуст, а потім дотягнувся до рушниці. Моя стояла трохи далі, тож я вирішив

за краще не рухатися. Почулись обережні кроки по снігу, між деревами промайнули дві косулі. Вони йшли повз нас, але надто далеко, і про постріл годі було й думати. Ми сиділи нерухомо, а кози, вигулькнувши з рідкого лісу та якусь мить постоявши, зайшли між сосни. Григорій зірвався з місця. Схопив рушницю і я. Нарада тривала недовго. Ми повинні були пройти вздовж сосняку, кожний зі свого боку. Косулі могли вийти на мене, а якби почули щось — втекти назад і вискочити на Григорія. Отже, у нас виник шанс завоювати титул героїв дня. Я тихо, дуже повільно ступав пухким снігом і прислухавсь, але нічого не чув. І вирішив зупинитись. Якщо кози ще не почули мене, то мали б показатися десь тут. А може, вони вийдуть ближче, там, де я вже пройшов?

Озирнувся — і здригнувся від несподіванки. Пес сидів на снігу, навіть ближче, ніж тоді, й дивився на мене. Його чорна, брудна, місцями обсмикана шерсть ще контрастніше виділялася на яскраво-білому тлі. Тепер я міг краще роздивитися бродягу. Безперечно, він хворий. Навіть бездомний, голодний, але здоровий пес має виглядати краще. Очей його я не бачив — падала тінь, і вся морда зливалася в одну чорну пляму. Я розгублено стояв і думав, як вчинити, коли позаду в сосняку почувся хрускіт, потім ближче, і за хвилину з хащів видряпався Григорій. Він подивився на мене — і можна було запрягнутися — не бачив більше нікого, хоча мить до цього непроханий гість сидів за моєю спиною. Озирнувшись, я остовпів від несподіванки — пес уже зник. Щойно сидів тут, та варто було на якусь мить відвернутися — він пропав. Я роззирався навколо, шукаючи його десь далі, між деревами, але чорного не було. Він наче розчинився.

— Що, втекли? — тихо запитав Григорій, підійшовши ближче.

— Хто?

— Та хто ж, кози!

— А, кози... — тільки тепер я збагнув, про що він запитує. — Ні, не бачив.

— То чого ж ти оглядаєшся?

— А ти не помітив того пса, що я казав?

— Якого ще пса? — Григорій уже й забув учорашню розмову. Довелося пояснити.

— Та на біса тобі той пес? — зірвався він.

Але тут позаду нас із гущавини вийшли косулі й граціозними стрибками зникли серед дерев.

Григорій тільки провів за ними рушницею — було надто далеко. Цього разу нам не пощастило.

— Чорт з ними, — махнув рукою Григорій, — ходімо тим боком, що я йшов. Там якісь цікаві сліди є, таких ніколи ще не бачив.

Ми увійшли в густий сосняк... і тут я згадав про м'ясо. Там лежав наш кабан! Усе було розкладено на землі, просто на знятій шкірі, й той клятий пес, напевно, давно там побував. Навіть від думки про це нам стало погано, і ми, наче ті дики, підминаючи куці, помчали через хащі.

На щастя, з м'ясом було гаразд. Усі шматки на місці, лише сліди навколо свідчили, що якась хитра сорока злітала з дерева, щоб поласувати потрухами. Я полегшено зітхнув. Ми швидко впоралися з тушею, і вчасно: невдовзі прибула вся наша команда. М'ясо розіпхали по рюкзаках — і вирушили до хутора.

IV

Кажуть, що понеділок — важкий день. Не буду стверджувати, що то абсолютна істина, але цей понеділок виявився для мене справді важким. Давалася взнаки вчорашня печінка, яку ми смажили після полювання, а точніше — горілка, випита до печінки. Сталося так, що я перебрав і весь день на роботі тільки й думав, хоч би швидше він закінчивсь. У голові добряче гуло, думки розбігалися. Хотілося лише одного: лягти і спати. А коли все ж таки втрапив додому, стан і настрої були вже іншими. Мабуть, тільки тепер остаточно закінчилася дія вчорашнього алкоголю. Увімкнувши телевізор, я заходився чистити рушницю. Ця процедура давала мені справжнє задоволення, адже до своєї зброї я мав неабиякі почуття.

Дісталася вона мені випадково. До обласного центру я приїхав у службових справах і, тиняючись перед від'їздом додому по крамницях, несподівано почув над вухом: «Не рухатися, не оглядатися, ви заарештовані!» Цілком природно, озирнувся і побачив височезного та широчезного молодика з трьома підборіддями та гігантським животом, у міліцейській формі з погонами капітана. Першої миті я остовпів від несподіванки, а наступної — впізнав свого шкільного друга Сергія, якого не бачив уже багато років. Чув тільки, що в іншому місті він вступив до якогось міліцейського навчального закладу. І ось виявилось: Сергій уже закінчив його і навіть встиг дослужитися до капітана. Ми сіли в кафе й розговорилися. Сергій розказав, що в управлінні обіймає посаду начальника дозвільної системи. Це означало, що він контролює мисливську зброю. В мене загорілись очі, й Сергій це помітив. Довелося розповісти, який я зятятий мисливець і... Словом, я мав добротну, навіть сучасну і модну модель МЦ з вертикальними стволами, але... жадібність притаманна всім.

Дізнавшись, що в мене є такий друг, я захотів ще кращої рушниці. Сергій одразу ж повів мене до спеціалізованої крамниці й показав кілька комісійних рушниць, які були, звичайно, не на вітрині, а сховані десь у загашнику. Та з них лише одна впала мені у вічі. Я з першого погляду в неї закохавсь. Як у жінку. І відразу ж захотів її. Хоча Сергій уперто тлумачив, що показав зброю просто так, що це не якимось дуже велике добро, а за місяць-два він мені «зробить» солідну рушницю,

я наполягав на своєму. Мені більше не потрібні були ніякі солідні рушниці — я хотів її.

Зрозуміти мене може тільки справжній мисливець. Це була двостволка фірми «Зімсон» 1907 року випуску. Зброя не серійна — виготовили її руки старого майстра, і полював з нею свого часу, можливо, якийсь граф або графський лісничий. Одразу привертала увагу старовинна форма ложі, тонкостінні стволи з клеймом на кожному. На замках рушниці з обох боків збереглася потемніла від часу гравюра майстерної роботи — на тлі осіннього лісу гончий пес, який іде по сліду. І створили її не для бабахання по пляшках, а для тривалих подорожей серед вкритих снігом зелених ялин і тиші, яку можна порушити тільки чесно заробленим пострілом по вистеженій дичині після довгого читання стрічок заплутаних слідів. Вона була справжньою, істинною. Як моє захоплення, як мій ліс. Зібравши за тиждень гроші та оформивши документи, я став щасливішим, аніж був досі.

Я сидів і перетирав ганчіркою металеві частини розібраної рушниці, не кваплячись, оскільки вечір був вільний. А думки знову поверталися до лісу. Надто вже дивним виглядало те, що пов'язане із псом-бродягою. Варто було мені лише зайти між дерев, як він одразу ж знаходив мене і плентався слідом, не відстаючи ні на крок, аж поки я не йшов геть. Урочище було не таке вже й велике. А втім, Борис із Григорієм, пролазивши там позаминулої неділі, так і не зустрілися з чорним обскубанцем. А минулої? Ми поступово охопили загінками весь ліс, і також ніхто не натрапив на пса.

Отакий цікавий збіг: псюра приплентався саме тоді, коли я залишився на самоті, а Григорій перебував на іншому боці сосняку й бачити чотирилапого не міг. Я згадав, як собака спокійно сидів на снігу, повернувши голову до мене. Та тільки почувлися кроки напарника, як пса не стало. І ще одне виглядало загадковим. Мені жодного разу не вдалося вгледіти чорного першим. Завжди, коли помічав його, він уже йшов за мною або спостерігав. А як, звідки з'являвся, я не бачив. Це виглядало дивним навіть для мисливця, котрий не раз стикався з чимось незвичайним у поведінці тварин. Адже те, про що йшлося, виходило за рамки зрозумілого. Я змастив рушницю і поклав до сейфа, перебуваючи думками ще там, у тихому засніженому лісі.

Кожен мисливський сезон завжди чимось особливим запам'ятовується: якоюсь провідною подією, як правило, приємною, іноді — навпаки. Цей шкарадний пес з лісу вперто претендував на те, щоби стати для мене емблемою цьогорічного мисливського сезону. Напевно тому я не дуже й здивувався, коли він виліз назустріч мені в поле. Погода була гарною, на полях лежав сніг, і йти до лісу не було потреби. Вже опівдні, добряче набивши ноги, я задоволено повертав додому, аж помітив, як від узлісся відокремилася темна пляма та рушила до мене. Це був пес. Він знову побачив мене першим. Так і йшов слідом. А коли я завернув до хутора, чорний, як і раніше, залишився біля крайніх дерев, спостерігати, і скоро став непомітним, розчинившись на їхньому темному тлі. Безперечно, мала бути якась розгадка його поведінки, настільки дивної.

І я вирішив провести експеримент. За моїми спостереженнями, пес не хотів мати справи ні з ким, тільки зі мною. Ніхто більше його не бачив. І мені забаглося вивести його «на люди». Але як це зробити? Адже я був певен, що варто піти до лісу з кимось, і хитра тварюка не з'явиться. А чомусь хотілося, щоби чорного побачив ще хтось, окрім мене. Навіщо? Важко було сказати, проте я підсвідомо відчував, що зробити це треба.

Проблему вдалося розв'язати цікавим способом. Дізнавшись, що Давидюків небіж хоче їхати потягом до міста, я попросив хлопця сісти з правого боку вагона і на певній ділянці залізниці, яка пролягала неподалік од лісу, поспостерігати за мною. На той час я сподівався уже вийти сюди і вивести за собою пса. Відстань до поїзда чимала, але залізницю прокладено по схилу сусідньої гори, і якби ми вийшли на протилежний схил, то з вікон потяга нас, напевно, було б добре видно на відкритій місцевості, заметеній сліпучо-білим снігом. Василькові ж пояснив, що собака, якого хочу йому показати, дуже хитрий, і мисливцеві-початківцю цікаво буде ознайомитися з його повадками.

Наступної неділі пес не примусив себе чекати. Мені навіть не довелося заходити в ліс. Ми зустрілися на узліссі, й під конвоєм чотирилапого я пішов далі, намагаючись точно розрахувати час. Чорний плівся за мною, кволо переставляючи лапи, низько опустивши лобату голову із зім'ятими обшарпаними вухами. Коли зупинявся я — зупинявся й пес. Він нерухомо сидів, дивлячись на мене. Нарешті ми дісталися до місця.

На чистому схилі я зупинивсь і повернувся до нього. Час був розрахований добре. Залишалось якихось чотири-п'ять хвилин. А він сидів на снігу й не рухавсь. І от на схилі сусідньої гори, нижче від нас, з-за повороту вплив поїзд. Здалеку долітав перестук його коліс, відлунюючи в морозному повітрі. Пес ніяк не реагував. Ось потяг порівнявся з нами. Я помахав рукою. Василь повинен був чітко нас бачити на тлі білого схилу. Чорний сидів, як і раніше. Я рушив — і він пішов за мною. Що ж, Василько (та й не тільки він) нас бачив. Пес не боявся поїзда і того, щоб його вдзрів ще хтось, окрім мене.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ